

A Fővárosi Ítéltábla a Czeglédy és Társai Ügyvédi Iroda (címe., ügyintéző ügyvéd: dr. Fodor Tímea) által képviselt felperes neve (felperes címe.) felperesnek - a dr. Tálosi Adrienn ügyvéd (címe.) által képviselt I.rendű alperes neve Szerkesztősége (I.rendű alperes címe.) I. rendű alperes és II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe.) II. rendű alperesek ellen sajtó-helyreigazítás miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2018. április 25. napján kelt 27.P.21.378/2018/4. számú ítélete ellen az alperesek részéről 5. sorszám alatt előterjesztett és Pf/3. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000,- (tízezer) forint + áfa másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 48.000,- (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2018. márciusában interjút adott egy rádióknak, amelyben többek között arról nyilatkozott, hogy elhúzódó koalíciós tárgyalások lehetnek, amelynek a végén inkább azt feltételezi, hogy új választás jöhet. A riporternek arra a kérdésére, hogy mekkora instabil időszak jön létre így, akként nyilatkozott, hogy Németországban most ez tart, szeptember végétől számolva, hatodik hónapja. A riporter felvetésére, hogy Magyarország nem Németország, az instabil kifejezés sem volt igazán jó, Magyarországot szerinte súlyosan megviselné, a felperes akként nyilatkozott, hogy miután nincsen ennek előzménye, egyikőjük sem tudja és itt éppen tapogatóznak. Jön egy átmeneti parlamenti kormányzás, az ügyvezető kormánnyal szemben, amely kisebbségben van, van egy masszív parlamenti többség.

Az I. rendű alperes által szerkesztett és II. rendű alperes által kiadott ...hu internetes portálon 2018. március 6-án „... bevallotta: teljes káoszra készül az ellenzék” címmel jelent meg cikk.

A cikk közölte a leadjében, hogy a felperes leleplezte saját magát, egy interjúban ugyanis kijelentette, elhúzódó tárgyalások és új választás jönne egy ellenzéki győzelem után.

Közölte a cikk, hogy káosz, válság, elhúzódó tárgyalások és új választás jönne egy ellenzéki győzelem után, ezt ismerte el a felperes egy rádióinterjúban. A ... elnöke szerint azonban ez nem lenne probléma, hiszen más országok is kibírták már stabil kormány nélkül. Ha az ellenzék nyerne áprilisban meg kellene ismételni a választást. A ... elnöke szerint egy esetleges ellenzéki győzelem

után az ellenzéki pártok képtelenek lennének megegyezni egymással, ezért kellene újabb választásokat kiírni.

A cikk beszámol arról, hogy a volt miniszterelnök szerint csak sötétben lehet tapogatózni, de az biztos, hogy átmeneti kormányzás jönne. Arra a felvetésre, hogy egy ilyen válság súlyosan megviselné Magyarországot, a pártelnök mindössze annyit mondott, hogy ez nem probléma, hiszen például Németország is hónapokig volt stabil kormány nélkül. Azt is leszögezte, hogy ő egy ilyen helyzetet győzelemként élne meg.

A felperes keresetében olyan tartalmú helyreigazítás közzétételére kérte kötelezni az I. rendű alperest, miszerint valótlanul híresztelték, hogy a felperes arról beszélt, hogy egy ellenzéki győzelem után káosz és válság jönne.

Az alperesek ellenkérelmükben kérték a kereset elutasítását. Azzal védekeztek, hogy a felperes az adott interjúban azt mondta, hogy ellenzéki győzelem esetére elhúzódó tárgyalások és új választás jönne. A rádióinterjú egészéből az tűnik ki, hogy a riporter és a felperes az ellenzéki győzelem esetén elhúzódó bizonytalanságot, instabil helyzetet feltételezett. Következésképpen az alperesi portál megalapozottan interpretálta a felperesi álláspontot, fejezte ki véleményét a felperes állításával összefüggésben.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az I. rendű alperest, hogy az általa szerkesztett www....hu internetes portálon 5 napon belül, a 2018. március 6. napján „... bevallotta: teljes káoszra készül az ellenzék” címmel megjelent cikk címe alatt, a lead felett, az eredeti közléssel azonos módon, kommentár nélkül, mindaddig, amíg az eredeti cikk elérhető, de legalább 30 napig jelentesse meg az alábbi közleményt:

„Helyreigazítás

Cikkünkben valótlanul híreszteltük, hogy ... arról beszélt, hogy ellenzéki győzelem esetén teljes káosz és válság jönne.”

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 31.750 forint perköltséget. Kötelezte a felperest, hogy 6.000 forint, a II. rendű alperest pedig hogy 30.000 forint meg nem fizetett illetéket külön felhívásra fizessen meg a Magyar Államnak.

Az elsőfokú bíróság döntésében idézte Magyarország Alaptörvényének IX. cikkét, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 4. § (1) bekezdését, 12. § (1) bekezdését, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 495. § (1) bekezdését, 496. § (3) bekezdését, a Kúria PK 12. számú állásfoglalását, PK 14. számú állásfoglalás I. pontját, PK 15. számú állásfoglalás I. és II. pontjait.

Fenti rendelkezések alapján abból indult ki, hogy a bíróságnak mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a sérelmezett közlések valótlan tényállítások-e vagy vélemény közlésről van szó. Idézte a BDT2012. 2653. számú eseti döntés alapján, hogy a tény a való világ része, annak valamely objektív, az emberi tudattól független mozzanata, a múltban létezett vagy a jelenben létező érzékelhető jelenség, állapot, esemény, történés vagy cselekvés. Ezzel szemben a vélemény szubjektív kategória, valamely tényre vonatkozó állásfoglalás, értékítélet, következtetés. A tényállítás és a véleménynyilvánítás elhatárolása a bizonyíthatósági teszt alapján történhet. Az a közlés, amelynek valósága vagy valótlansága bizonyítható tény, amelynek valóságtartalma nem bizonyítható, az vélemény.

Arra az álláspontra helyezkedett, hogy a sérelmezett közlések egyértelműen arról szóltak, hogy egy konkrét interjúban a felperes konkrétan mit mondott. A bizonyíthatósági teszt alkalmazásával arra a következtetésre jutott az elsőfokú bíróság, hogy tényállítás az, hogy egy konkrét helyzetben

konkrétan mit nyilatkozott a felperes. Kiemelte, hogy a sajtószervnek a véleményközlés szabadsága értelmében minden korlátozástól mentesen joga van a saját véleménye kinyilvánítására, de más véleményét nem határozhatja meg. A perbeli esetben az alperes ezt tette, olyan véleményt adott a felperes szájába, azt állítva, hogy az a felperes véleménye, amelyet a felperes nem mondott.

A perbeli adatok alapján megállapítható volt, hogy a rádióban a felperes egyáltalán nem mondta, hogy ellenzéki győzelem esetén válság és káosz lenne várható, maga a felperes még azt sem állította, hogy instabil helyzet alakulna ki, ez ugyanis a riporter felvetése volt. A felperes csak arról beszélt, hogy ellenzéki győzelem esetén elhúzódó tárgyalások után új választások kiírása feltételezhető. Ezzel összefüggésben a riporter felvetésére, miszerint ez egy instabil időszakot jelent, arra hivatkozott, hogy Németországban már hat hónapja tart egy ilyen állapot. Arra reflektálva, hogy Magyarországon egy ilyen állapot biztosan instabilitást eredményezne, pusztán annyit állított a felperes, hogy csak tapogatózhatunk, mit jelentene az átmeneti kormányzás, azaz ha egy kisebbségben lévő ügyvezető kormánnyal szemben egy nem kormányozó parlamenti többség állna szemben. Ezen állítások olyan alperesi interpretálása, hogy ellenzéki győzelem esetén káosz és válság lenne várható, nélkülöz minden ténybeli alapot, felperes sem tett ilyen állítást és nem értelmezhetőek a nyilatkozatai sem ilyen módon.

Mindezek alapján helyreigazításra kötelezte az I. rendű alperest az elsőfokú bíróság. Azt a kérelmet, hogy a helyreigazításra utaló cím külön legyen közzétéve, elutasította. Fentiek alapján részben adott helyt a keresetnek. A perköltségről a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést. Kérték az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását.

Fellebbezésükben a felülbírálati jogkört megalapozó jogszabályhelyként a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontját jelölték meg, a fellebbezés tartalma szerint azonban a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontjának megfelelően a megállapított tényállásból az elsőfokú bíróságtól eltérő következtetések levonására irányult.

Arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság döntése okszerűtlen, mivel figyelmen kívül hagyta az alperesi érvelést, melyben részletezték a perben csatolt rádióinterjút és annak teljes kontextusát, különösen a felperes kommunikációját.

Kiemelték ebben a körben, hogy a beszélgető felek egyértelműen instabil helyzetről beszélgetnek, amely hónapokig elhúzódhat és Magyarországot súlyosan megviselné. Miután a riport ezt felvázolja, felperes megerősíti, és kifejti, hogy a kisebbségben lévő ügyvezető kormánnyal egy masszív ellenzéki parlamenti többség állna szemben. Alaptalan az elsőfokú bíróság következtetése, hogy az alperes más véleményt adott a felperes szájába. Az alperes megítélése szerint a felperes elismerte, hogy válság és káosz jönne.

Mindezek alapján kellő alappal fogalmazta meg az értékítéletét, hogy felperes szerint káosz és válság jönne. Az elsőfokú bíróság ezzel ellentétesen téves következtetést vont le.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló tényeket helyesen értékelve és a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket megfelelően alkalmazva hozta meg ítéletét.

Az alperesi jogsértés abban áll, hogy nem híven közölték a felperes által ténylegesen mondottakat és eltorzították azt, a jelentéstartalmát megváltoztatva. Ezen megváltoztatott jelentéstartalmú közlést a felperes szájába adták, ezáltal neki tulajdonították azt a közlést, hogy káosz, illetve válság jön, ami nyilvánvalóan ellenérzéseket válthat ki az állampolgároknál, szavazókban.

A felperes ugyanakkor csupán annyit mondott, hogy elhúzódó koalíciós tárgyalások, új választás és átmeneti parlamenti kormányzás várható.

Mivel a káosz, illetve a válság kifejezések használata nyilvánvalóan ellenérzéseket válthat ki a szavazókban, ezért nem lényegtelen, hogy az alperes hogyan számolt be a rádióinterjú tartalmáról.

Kiemelte, hogy az alperesnek joga volt véleményt nyilvánítani a rádióbeszélgetés tartalmáról, azokból következtetést is levonhatott, illetve saját értelmezéssel is elláthatta, ahhoz azonban nem volt joga, hogy a felperesnek tulajdonítson olyan közlést, amelyet ő ténylegesen nem mondott. Hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla egy ítéletében foglaltakra, mely szerint amennyiben egy sajtótermék azt közli, hogy a nyilatkozattevőnek mi a véleménye, elképzelése egy adott ügyet érintően, akkor ez önmagában tényállítás, mert bizonyítható, hogy a nyilatkozattevő milyen tartalmú elképzelését, belső meggyőződését hangoztatta, ezzel összefüggésben helye van helyreigazításnak.

A másodfokú bíróság a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A fellebbezés nem alapos.

Fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett a Pp. 358. § (5) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének keresetet elutasító rendelkezése.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem korlátai között, a felülbírálati jogkörök korlátaira is figyelemmel vizsgálta felül. A fellebbezésben foglaltak alapján abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság helyesen minősítette a kifogásolt részletet tényállításként, illetve az alperes által hivatkozott riport alátámasztja-e a felperes nyilatkozataira vonatkozó alperesi állításokat.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével és túlnyomórészt annak jogi indokaival is egyetértett.

A másodfokú bíróság a fellebbezésre tekintettel az alábbiakat emeli ki.

Az elsőfokú bíróság a sérelmezett közleményt a PK 12. számú állásfoglalásnak megfelelően a sérelmezett közlemény egészét és nem a kifogásolt részeket a szövegösszefüggésből kiragadva értékelte. Helyesen jutott arra a következtetésre is, hogy az átlagolvasó a kifogásolt részt úgy értelmezi, mintha a felperes nemcsak azt jelentette volna ki a rádió interjúban, hogy ellenzéki győzelem esetén új választást kell tartani, mert az ellenzéki pártok nem fognak tudni megegyezni, hanem arról is nyilatkozott, hogy ez káoszt és válságot idéz elő. Ezt erősíti meg a cikk szerkezete, az „elismerte”, „kijelentette”, „mondta” kifejezések használata és a káosz, valamint a válságra vonatkozó közléseknek a felperes nyilatkozatának lényegében megfelelő tartalmakkal (elhúzódo tárgyalások, új választás) egy sorban történő, felsorolásszerű szerepeltetése. A kifogásolt mondatban nem különül el a felperes kijelentésének tartalma az interjú készítőjének gondolataitól és a beszélgetésből levont következtetések tartalmától. A cikk későbbi részei sem választják el a sérelmezett rész tekintetében, hogy mit mondott a felperes, mit az interjút készítő, és mik a cikk szerzőjének az interjúban feltett kérdésekre adott válaszokból levont következtetései. Az elsőfokú bíróság a németországi példa alapján helyesen következtetett arra is, hogy az interjút készítő riporter és a felperes között érzékelhető volt véleménykülönbség az elhúzódo tárgyalások, átmeneti kormányzás és új választás hatásait illetően.

Az elsőfokú bíróság ennél fogva a PK 12. számú állásfoglalásnak megfelelően állapította meg, hogy az átlagolvasó úgy értelmezi a szöveget, mintha a kifogásolt részeket a felperes kifejezett gondolatait, kijelentéseit tartalmaznák, amelyek ezáltal ebben a szövegösszefüggésben, a cikk egészére is figyelemmel tényállításként és nem a felperes kijelentései alapján alkotott értékelő következtetésként jelentek meg.

Közömbös ennél fogva, hogy a felperes által folytatott, a riporter nyilatkozatait is magában foglaló, kivonatolt beszélgetés egészének lehet-e olyan értékelést adni, miszerint a felperes a riporter felvetéseire adott válaszai alapján az instabil helyzetet, az országot megviselő állapotot nem zárta ki, elismerte-e valamilyen válság, illetve káosz bekövetkezésének lehetőségét. Ennek a típusú vizsgálatnak akkor lenne jelentősége, ha a szövegből az átlagolvasó számára is kitűnne a kifogásolt részletek kapcsán, hogy itt nem a felperes nyilatkozatát közli a sajtószerv, hanem a kérdésekre adott válaszok értékelő bemutatását adja.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes a káosz, válság kifejezéseket, illetve ehhez hasonló szavakat nyilatkozatában nem használta. Az interjú perbeli kivonata alapján, a riporter kérdéseire adott válaszaiból is azt a következtetést lehetett csak levonni, hogy ellenzéki győzelem esetén elhúzódó kormányalakításon, sikertelen kisebbségi kormányzás és új választás valószínűségén túl nem kívánt a felperes ezen túlmutató egyéb következményt, káoszt, válságot nyilatkozatával prognosztizálni, elismerni. Még akkor sem, ha sokak számára az ellenzéki pártok koalícióképtelensége miatt elhúzódó kormányalakítás a koalíciós válsaggal, a kiélezett belpolitikai helyzet miatt a kisebbségi kormányzással teremtett állapot a káosszal azonosítható. Az alperes káosz, válság elismerésére vonatkozó - felperesnek tulajdonított - perbeli közlését ezért valótlan tényállításnak kellett tekinteni.

Helytálló volt az az elsőfokú bírósági megállapítás is, hogy az alperes véleménynyilvánítási szabadságába az beletartozik, hogy a rádióban nyilatkozó közszereplő felperes gondolatait, véleményét bemutassa, és azt értékelje, abból következtetéseket vonjon le. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint közügyekre vonatkozó szabad véleménynyilvánítás kiemelt védelme {7/2014. (III. 7.) AB határozat [17]} sem teszi azonban lehetővé a sajtó által más nyilatkozatának olyan félreérthető kiegészítését, amiből nem következtethető az átlagolvasó számára, hogy már nemcsak az elhangzott nyilatkozatokat adja vissza a sajtószerv, hanem az újságíró, illetve mások azokból levont következtetéseit is. Az ilyen módon bemutatott nyilatkozat sajtó-helyreigazítási kérelem keretei között történt kiigazítása a véleménynyilvánítási szabadság legenyhébb, szükséges és arányos korlátozása.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, erre tekintettel a felperes javára a másodfokú bíróság a Pp. 364. § folytán alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) bekezdés alapján, óránként 5000 forint munkadíjat, és mérlegeléssel a csatolt költségjegyzék szerint két órát figyelembe véve, összesen 10.000 forint+áfa ügyvédi munkadíj mint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte a II. rendű alperest.

A le nem rótt fellebbezési illetékről a másodfokú bíróság a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2018. szeptember 21.

dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

dr. Istenes Attila s.k.

dr. Kovaliczky Ágota s.k.

előadó bíró

bíró